CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
M. POIARES MADURO
prezentate la 18 octombrie 2007 [1]

1. Prin prezenta trimitere preliminară, Oberlandesgericht Köln (Germania) adresează Curții o întrebare privind interpretarea articolului 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Directiva 2000/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 iunie 2000 privind combaterea întârzierii efectuării plăților în cazul tranzacțiilor comerciale [2].

2. În esență, se solicită Curții să stabilească dacă dispoziția sus-menționată, potrivit căreia, în mai multe versiuni lingvistice și, în special, în versiunea germană, creditorul are dreptul la dobândă pentru întârzierea plăților dacă „nu a primit suma datorată la timp, cu excepția cazurilor în care debitorul nu este răspunzător pentru întârziere", presupune ca, în cazul în care plata se efectuează prin virament bancar, contul creditorului să fie creditat la timp cu suma datorată sau dacă este suficient, pentru a evita sau pentru a pune capăt dobânzii pentru întârzierea efectuării plăților, ca ordinul de virament să fie executat în termen.

3. Precizăm încă de acum că, deși această întrebare poate surprinde în lumina anumitor versiuni lingvistice [3] în care nu se face întotdeauna referire la primirea sumei datorate la timp, aceasta nu repune în discuție problema principală din această cauză, care rămâne cea privind repartizarea riscului între creditor și debitor, în cazul în care acesta din urmă nu este direct răspunzător pentru întârzierea efectuării plăților.

I — Acțiunea principală, cadrul juridic și întrebarea preliminară

4. În acțiunea principală, litigiul dintre 01051 Telecom GmbH (denumită în continuare „reclamanta") și Deutsche Telekom AG (denumită în continuare „Deutsche Telekom") are ca obiect plata dobânzii pentru întârzierea efectuării plăților.

1 — Limba originală: franceza.

2 — JO L 200, p. 35, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 226.

3 — A se vedea în special versiunea portugheză în care articolul 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Directiva 2000/35 prevede pur și simplu „O atraso seja imputável ao devedor".

Aceste două societăți furnizează servicii de telecomunicații destinate publicului și exploatatorilor de rețele. În plus, Deutsche Telekom oferă servicii de facturare altor operatori precum reclamanta.

5. Din anul 1998, între cei doi operatori există un contract de interconectare potrivit căruia părțile își facturează reciproc prestațiile furnizate în cadrul acestui contract și își calculează pe baza acestuia sumele datorate. Acest acord a făcut obiectul mai multor modificări. Ultima versiune din 26 iunie 2002 prevede, în materie de întârziere a efectuării plăților, la articolul 17.5:

„Se consideră că există o întârziere a efectuării plăților, cu excepția cazului în care acest lucru a fost deja constatat printr-o punere în întârziere, la 30 de zile de la scadență și de la primirea facturii."

6. Pe de altă parte, în cursul anului 2001, părțile au încheiat un contract pentru facturarea și pentru recuperarea creanțelor în care, la punctul 8, se prevede că:

„La data de 15 sau în ultima zi a unei luni calendaristice, partenerul contractual poate să factureze societății Deutsche Telekom sumele nete recunoscute de aceasta pentru a fi facturate, la care se adaugă TVA-ul, pentru prestațiile pe care i le-a furnizat. Contul indicat în factură trebuie să fie creditat cu suma facturată sau suma respectivă trebuie să fie compensată cel mai târziu la 30 de zile de la primirea facturii."

7. Potrivit punctului de vedere al societății reclamante, dispoziția sus-menționată din contractul pentru facturarea și pentru recuperarea creanțelor ar trebui aplicată în cadrul unui contract de interconectare, astfel încât prevenirea sau încetarea întârzierii efectuării plăților și a obligației de a plăti dobânda pentru întârzierea efectuării plăților depinde, printre alte condiții, de primirea sau de înregistrarea în cont a sumei facturate. Astfel, aceasta a considerat că are dreptul la plata, din partea Deutsche Telekom, a dobânzii pentru întârzierea efectuării plăților pentru suma reziduală după compensarea efectuată, în măsura în care, în a 30-a zi de la primirea facturii, suma care trebuia plătită nu fusese integral înregistrată în cont.

8. Dimpotrivă, potrivit punctului de vedere al pârâtei, pretinsul acord nu ar fi fost efectuat. Pârâta susține că ar fi plătit deja sumele datorate în temeiul contractului de interconectare, trimițând la timp băncii sale ordine de virament, pe care aceasta le-a primit.

9. Atât în primă instanță, cât și în apel, instanțele care s-au pronunțat au exclus transpunerea contractului pentru facturarea

și pentru recuperarea creanțelor în cazul contractului de interconectare. În aceste condiții și în lipsa oricărei precizări în contractul de interconectare cu privire la momentul în care începe să curgă dobânda pentru întârzierea efectuării plății în ipoteza unei plăți prin virament, dreptul național este cel care se aplică.

10. Articolul 269 din Codul civil german (Bürgerliches Gesetzbuch – denumit în continuare „BGB”) prevede:

„1. În cazul în care locul prestației nu este determinat, și nici nu rezultă din circumstanțe, în special din natura obligației, executarea prestației trebuie să se realizeze în locul în care debitorul își avea domiciliul în momentul nașterii datoriei.

2. În cazul în care obligația a luat naștere în cadrul desfășurării, de către debitor, a unei activități comerciale sau industriale, iar acesta din urmă își avea sediul comercial sau industrial într-un alt loc decât cel în care își avea domiciliul, locul în care se află acest sediu se substituie locului în care își avea domiciliul.

3. Numai din faptul că debitorul și-a asumat costurile expedierii nu se poate deduce că locul în care trebuie efectuată expedierea trebuie să fie locul prestației.”

11. Articolul 270 din BGB are următorul cuprins:

„1. În cazul în care există îndoieli, debitorul trebuie să transfere banii la domiciliul creditorului, pe riscul său și pe propriile cheltuieli.

2. În cazul în care creanța a luat naștere în cadrul unei activități comerciale sau industriale a creditorului, iar acesta din urmă își are sediul comercial sau industrial într-un alt loc decât cel în care își are domiciliul, locul în care se află acest sediu se substituie locului în care își are domiciliul.

3. În cazul în care, ca urmare a schimbării domiciliului sau a sediului comercial sau industrial al creditorului, intervenită ulterior nașterii datoriei, costurile sau riscurile transmiterii cresc, creditorul trebuie să suporte creșterea costurilor în primul caz și riscurile în al doilea caz.

4. Prevederile privind locul executării prestației rămân nemodificate.” [traducere neoficială]

12. Din aceste articole, conform semnificației pe care au dobândit-o prin intermediul

jurisprudenței și a doctrinei naționale, rezultă că, în cazul unei plăți efectuate prin virament precum în prezenta cauză, se consideră că prestația a fost realizată la timp în cazul în care (i) ordinul de virament a ajuns la instituția financiară a debitorului înainte de expirarea termenului, (ii) contul debitorului are disponibil sau beneficiază de o linie de credit într-un cuantum suficient și (iii) instituția financiară a debitorului acceptă ordinul de virament. Cu alte cuvinte, nu este necesar să fie creditat efectiv contul creditorului cu suma respectivă ca plata să fie efectuată.

13. În sfârșit, în versiunea modificată în vederea transpunerii Directivei 2000/35, articolul 286 din BGB prevede că:

„1. Dacă debitorul nu își îndeplinește obligația în urma unei notificări din partea creditorului, emisă după scadență, se consideră că debitorul este în întârziere ca efect al acestei notificări. Introducerea unei acțiuni în vederea executării prestației și notificarea unei somații de plată în cadrul unei proceduri corespunzătoare sunt asimilate unei notificări.

2. Notificarea este inutilă în cazul în care

i. data executării prestației a fost stabilită calendaristic,

ii. executarea prestației trebuie să fie precedată de un eveniment precis, o perioadă adecvată fiind prevăzută pentru realizarea prestației, astfel încât aceasta poate fi calculată calendaristic în funcție de evenimentul respectiv,

iii. debitorul refuză în mod serios și definitiv să își îndeplinească obligația,

iv. punerea în întârziere imediată este justificată prin motive speciale, având în vedere interesele ambelor părți.

3. Debitorul unei creanțe este pus în întârziere cel mai târziu la 30 de zile de la scadență și de la primirea unei facturi sau a unei cereri echivalente de plată, dacă nu a plătit anterior; acest lucru nu este valabil pentru un debitor care este și consumator, decât dacă în factura sau în cererea sa de plată se menționează expres acest efect. Dacă data primirii facturii sau a cererii de plată nu este certă, se consideră că debitorul, dacă nu este și consumator, este în întârziere cel mai târziu la 30 de zile de la scadență și de la primirea contraprestației.

4. Se consideră că debitorul nu este în întârziere atât timp cât prestația nu este realizată din cauza unei împrejurări de care acesta nu este răspunzător.”

14. Directiva 2000/35 privind întârzierea efectuării plăților, astfel transpusă, prevede în special la articolul 3:

„(1) Statele membre garantează că:

(a) dobânda prevăzută la litera (d) devine exigibilă din ziua următoare datei sau încheierii termenului de plată fixat în contract;

(b) dacă data sau termenul de plată nu este fixat în contract, dobânda devine exigibilă în mod automat, fără a fi necesară o notificare:

(i) după 30 de zile de la data primirii de către debitor a facturii sau a unei cereri echivalente de plată sau

(ii) dacă data primirii facturii sau a unei cereri echivalente de plată nu este certă, după 30 de zile de la data primirii bunurilor sau serviciilor sau

(iii) dacă debitorul primește factura sau o cerere echivalentă de plată înainte de primirea bunurilor sau serviciilor, după 30 de zile de la primirea bunurilor sau serviciilor sau

(iv) dacă procedura de recepție sau verificare, prin care se stabilește conformitatea bunurilor sau serviciilor cu contractul, este prevăzută prin lege sau contract și dacă debitorul primește factura sau o cerere echivalentă de plată înainte de sau în ziua în care are loc această recepție sau verificare, după 30 de zile de la această ultimă dată;

(c) creditorul are dreptul la dobândă pentru întârzierea efectuării plăților în măsura în care:

(i) și-a îndeplinit obligațiile contractuale și legale și

(ii) nu a primit suma datorată la timp, cu excepția cazurilor în care debitorul nu este răspunzător pentru întârziere;

[…]”

15. Landgericht Bonn a admis în parte acțiunea societății 01051 Telecom, considerând că articolul 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Directiva 2000/35, în temeiul căruia creditorul are dreptul la dobândă, în cazul întârzierii efectuării plății, dacă nu a *primit* la timp suma facturată, sugera să se ia în calcul primirea tardivă a sumei datorate ca un element declanșator al dobânzii pentru întârzierea efectuării plăților, chiar dacă ordinul de plată fusese executat în termen.

16. În apel, Oberlandesgericht Köln, după ce a arătat că Directiva 2000/35 putea fi invocată pentru a remedia contractul de interconectare în această privință, a considerat că articolul 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din directivă putea să corespundă în egală măsură interpretării predominante în dreptul german, potrivit căreia, în cazul efectuării unei plăți prin virament, ceea ce este important este executarea tardivă a ordinului de virament, iar nu primirea tardivă a sumei. Articolul sus-menționat, prin faptul că precizează că dobânda pentru întârzierea efectuării plății nu este datorată atunci când debitorul „nu este răspunzător pentru întârziere”, ar demonstra, potrivit instanței de trimitere, că o plată, chiar și tardivă, poate fi considerată „primită” la timp de către creditor atunci când debitorul a făcut tot ceea ce era necesar pentru ca suma datorată să fie transferată în timp util.

17. Cu toate acestea, instanța de trimitere recunoaște că interpretarea dispoziției în cauză nu este univocă. În special, utilizarea, în versiunile germană, franceză și engleză, a termenilor „erhalten”, „reçu” și, respectiv, „received” ar putea arăta că, în vederea evitării unei întârzieri a efectuării plății în sensul Directivei 2000/35, suma trebuie *să ajungă* la creditor înainte de expirarea termenului aplicabil.

18. Acestea sunt circumstanțe în care Oberlandesgericht Köln a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„O normă națională în temeiul căreia, în ceea ce privește o plată efectuată prin virament bancar care elimină întârzierea efectuării plății de către debitor sau pune capăt acestei întârzieri, este luată în considerare data ordinului de virament dat de debitor și acceptat de bancă, dacă există în cont un disponibil suficient sau o limită de credit corespunzătoare, iar nu data la care contul creditorului este creditat cu suma respectivă, este conformă cu articolul 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Directiva 2000/35/CE

a Parlamentului European și a Consiliului din 29 iunie 2000 privind combaterea întârzierii efectuării plăților în cazul tranzacțiilor comerciale?”

II — Analiză juridică

19. Înainte de analiza fondului, trebuie examinată admisibilitatea întrebării preliminare.

A — *Cu privire la admisibilitate*

20. Deși pertinența întrebării preliminare adresate nu pare să fie dezbătută în observațiile părților, aceasta merită precizări mai ample.

21. Având în vedere că este vorba despre un litigiu între particulari, trebuie să se țină cont de faptul că, potrivit jurisprudenței constante a Curții, o directivă nu poate, prin ea însăși, să creeze drepturi și obligații în cadrul raporturilor dintre aceștia [4]. În Hotărârea QDQ Média [5], Curtea a avut ocazia să amintească acest principiu ca răspuns la o întrebare preliminară care se referea și la interpretarea Directivei 2000/35.

22. Cu toate acestea, în temeiul principiului interpretării conforme și al obligației de cooperare loială, astfel cum este prevăzută la articolul 10 CE, Curtea a amintit în mod constant că o instanță națională căreia i se solicită interpretarea dreptului național trebuie să facă acest lucru în măsura în care este posibil în lumina textului și a finalității directivei pentru a obține rezultatul urmărit de aceasta [6].

23. O astfel de obligație nu poate fi repusă în discuție în cauza principală prin faptul că termenul de transpunere al Directivei 2000/35 nu expirase încă la momentul faptelor.

4 — A se vedea în special Hotărârea din 26 februarie 1986, Marshall (152/84, Rec., p. 723), Hotărârea din 13 noiembrie 1990, Marleasing (C-106/89, Rec., p. I-4135), și Hotărârea din 5 octombrie 2004, Pfeiffer și alții (C-397/01-C-403/01, Rec., p. I-8835).

5 — Hotărârea din 10 martie 2005 (C- 235/03, Rec., p. I-1937).

6 — Hotărârea din 10 aprilie 1984, von Colson și Kamann (14/83, Rec., p. 1891, punctul 26), Hotărârea Marleasing, citată anterior (punctul 8), Hotărârea Pfeiffer și alții, citată anterior (punctul 113), și Hotărârea din 4 iulie 2006, Adeneler și alții (C-212/04, Rec., p. I-6057, punctul 108).

24. Într-adevăr, în urma Hotărârii Inter-Environnement Wallonie [7], Curtea consideră, în temeiul articolului 10 al doilea paragraf CE și al articolului 249 CE, că, în cursul termenului de transpunere, statul membru destinatar nu trebuie să adopte dispoziții de natură să compromită serios realizarea rezultatului impus de directiva respectivă. Acest lucru este valabil cu atât mai mult, cu cât întrebarea adresată Curții nu privește eventuala excludere a unei dispoziții naționale, ci interpretarea acesteia în cazul în care a fost deja pusă în discuție în ordinea juridică în cauză. În plus, Curtea a precizat că:

„începând cu data intrării în vigoare a unei directive, instanțele din statele membre trebuie să se abțină, în măsura în care este posibil, de la interpretarea dreptului intern într-un mod care ar risca să compromită serios, după expirarea termenului de transpunere, realizarea obiectivului urmărit de această directivă” [8].

25. În sfârșit, în cauza principală, legiuitorul național optase pentru efectuarea unei transpuneri anticipate a dispozițiilor Directivei 2000/35 prin adoptarea articolului 286 BGB. În această circumstanță, Curtea consideră că:

„Astfel, instanța națională este obligată ca, la aplicarea dreptului intern și, în special, a dispozițiilor unei reglementări adoptate tocmai pentru de a pune în aplicare cerințele unei directive, să interpreteze dreptul național, în cea mai mare măsură posibilă, în lumina textului și a finalității directivei în cauză pentru a obține rezultatul urmărit de aceasta și, prin urmare, să se conformeze articolului 249 al treilea paragraf CE” [9].

26. În aceste condiții, instanța trebuie să țină cont de voința legiuitorului național, care a dorit o transpunere rapidă, interpretând dispozițiile de transpunere conform directivei [10]. Având în vedere că articolele 269, 270 și 286 din BGB pot primi interpretări diverse, soluționarea litigiului depinde într-o mare măsură de interpretarea dată de Curte articolului 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Directiva privind întârzierea efectuării plăților, astfel încât pertinența întrebării adresate Curții trebuie considerată stabilită.

7 — Hotărârea din 18 decembrie 1997 (C-129/96, Rec., p. I-7411, punctul 50), confirmată în special în Hotărârea din 8 mai 2003, ATRAL (C-14/02, Rec., p. I-4431, punctul 58).

8 — Hotărârea Adeneler și alții, citată anterior (punctul 123).

9 — Hotărârea Pfeiffer și alții, citată anterior (punctul 113).

10 — Hotărârile citate anterior Pfeiffer și alții și Adeneler și alții.

B — *Interpretarea articolului 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Directiva 2000/35*

27. În esență, se solicită Curții să stabilească pe baza cărei operațiuni o plată efectuată prin virament bancar poate fi considerată corect executată în cadrul unei tranzacții comerciale și, prin urmare, nu poate avea ca rezultat perceperea unei dobânzi pentru întârzierea efectuării plăților în sensul Directivei 2000/35.

28. Pârâta și Comisia Comunităților Europene susțin o interpretare riguroasă a articolului 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Directiva 2000/35, considerând că această dispoziție impune debitorului să asigure că creditorul poate dispune de suma datorată la timp. Cu alte cuvinte, numai momentul în care contul creditorului este creditat efectiv cu fondurile respective ar fi de natură să pună capăt sau să evite plata dobânzii pentru întârzierea efectuării plăților.

29. Este adevărat că interpretarea literală a respectivului articol, în majoritatea versiunilor lingvistice, pare să confirme această poziție, susținând dreptul la dobândă pentru întârzierea efectuării plăților, în cazul în care „nu a *primit* suma datorată la timp". Într-adevăr, din alegerea acestei sintagme de către legiuitorul comunitar se deduce că, pentru a stinge obligația de plată a dobânzilor pentru întârzierea efectuării plăților, contul creditorului trebuie să fie creditat la timp cu suma datorată.

30. În susținerea acestei teze, se va observa de asemenea că această cerință se înscrie perfect în obiectivul de a asigura o protecție efectivă a creditorului împotriva întârzierii efectuării plăților, astfel cum reiese în mod clar din considerentele (7), (16), (19) și (20) din Directiva 2000/35, respectiva întârziere constituind un „obstacol în calea bunei funcționări a pieței interne" [11]. Astfel, interpretarea textuală și cea teleologică concordă la prima vedere, fiind favorabile cerinței unei plăți efective a sumei datorate, în sensul că beneficiarul trebuie să poată dispune de cuantumul înregistrat în contul său.

31. Totuși, această interpretare impune debitorului o responsabilitate care nu pare să îi aparțină. Într-adevăr, aceasta îl obligă să anticipeze cu exactitate termenele de care au nevoie diversele instituții financiare intervenite pentru efectuarea tranzacțiilor. Or, deși se poate considera că ordonatorul trebuie să își asume întârzierea efectuării plăților imputabilă instituției sale financiare, nu se poate spune același lucru despre întârzierea provocată de instituția financiară a

11 — A se vedea în special considerentele (9) și (10) ale Directivei 2000/35, astfel cum apăreau deja în Recomandarea 95/198/CE a Comisiei din 12 mai 1995 privind termenele de plată în tranzacțiile comerciale (JO L 127, p. 19).

creditorului sau chiar de creditor însuși. De altfel, o astfel de interpretare se opune celei reținute de Directiva 97/5/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 ianuarie 1997 privind transferurile de fonduri transfrontaliere [12], potrivit căreia, în cazul întârzierii efectuării plății, responsabilitatea instituției financiare a beneficiarului trebuie asumată de către creditor, iar nu de către debitor [13].

32. Totuși, soluția ar putea fi identificată în a doua parte a articolului supus interpretării Curții, potrivit căreia creditorul care nu a primit la timp suma datorată are dreptul la dobândă pentru întârzierea efectuării plăților, „cu excepția cazurilor în care debitorul nu este răspunzător pentru întârziere". Astfel, în cursul ședinței, Curtea a apărat punctul de vedere potrivit căruia articolul 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) ar putea fi interpretat în sensul că, în cazul plății efectuate prin virament, stabilește principiul înregistrării la timp a sumei facturate în contul creditorului pentru a evita sau pentru a pune capăt întârzierii, cu excepția cazurilor, care trebuie determinate, în care răspunderea pentru întârzierea efectuării plăților ar fi imputabilă debitorului. Totuși, o astfel de interpretare presupune o sciziune între cele două părți ale articolului 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii), între principiul și excepția care lasă nedeterminate circumstanțele în care debitorul nu va fi considerat răspunzător pentru întârziere.

33. În opinia noastră, o astfel de interpretare ar trebui înlăturată din două motive principale. În primul rând și în pofida unui progres evident în materie de termen și de transparență în tranzacțiile bancare [14], în prezent, este imposibil pentru debitor să determine cu certitudine data la care instituția financiară a creditorului va transfera fondurile în contul acestuia din urmă. Prin urmare, ridicarea la rang de principiu a unei cerințe care, în orice caz, nu se poate baza decât pe o estimare aduce atingere principiului securității juridice. În plus, potrivit criteriilor adoptate pentru a determina lipsa responsabilității debitorului, abordarea indicată riscă să fie o sursă de incertitudine juridică atât pentru debitor, cât și pentru creditor. Într-adevăr, dacă debitorul se

12 — JO L 43, p. 25, Ediție specială, 06/vol. 2, p. 216.

13 — A se vedea în special articolul 6 alineatele (2) și (3), precum și articolul 7 alineatul (3) din Directiva 97/5.

14 — Ne putem referi, în acest sens, la Raportul Comisiei către Parlamentul European și către Consiliu privind aplicarea Directivei 97/5 (COM/2002/663 final). Astfel, acest raport precizează că aproape 90 % din viramente au ajuns la destinație în termenele indicate și 8 % în 3 zile de la data prevăzută (punctul 3.7.2.1). Pe de altă parte, este stabilit că aceste viramente au durat în medie 2,97 zile; 95,4 % au ajuns în 6 zile lucrătoare conform termenului obișnuit prevăzut în Directiva 97/5 (punctul 3.8.2). A se vedea de asemenea Propunerea de directivă privind serviciile de plată [COM (2005) 603 final], în special articolele 26, 28 și 60 din această directivă care impun prestatorilor de servicii obligația precisă de a informa beneficiarii cu privire, printre altele, la „termenul de executare în care trebuie furnizat serviciul de plată" [articolul 26 alineatul (1) litera (a) punctul (ii)]. Proiectul urmărește în egală măsură să impună prestatorului de servicii de plată al plătitorului creditarea valorii ordinului de plată în contul de plată al beneficiarului cel târziu la sfârșitul primei zile lucrătoare ulterioare momentului acceptării (articolul 60).

poate afla în imposibilitatea de a determina momentul în care este eliberat de obligație, creditorul ar putea, de asemenea, să fie constrâns să își asume un risc pe care nu îl poate controla, din moment ce întârzierea efectuării plăților ar fi imputabilă instituției financiare a debitorului.

34. În al doilea rând, ca urmare a interpretării luate în considerare, circumstanțele în care debitorul nu ar fi răspunzător pentru întârzierea efectuării plăților sunt lăsate la aprecierea statelor membre. Deși excepțiile sunt de strictă interpretare, acest lucru ar putea conduce la reintroducerea neconcordanțelor dintre statele membre, ceea ce s-ar opune direct obiectivului de armonizare a Directivei 2000/35 și, mai general, bunei funcționări a pieței comune. Astfel cum se observă în considerentul (10): „[s]-ar crea denaturări ale concurenței dacă s-ar aplica norme substanțial diferite pentru operațiunile interne și transfrontaliere". Aceasta ar fi situația dacă scutirile de responsabilitate ar fi stabilite în cadrul legislațiilor naționale ale căror norme în materie sunt divergente.

35. În plus, deși directiva efectuează trimiteri repetate la drepturile naționale și se limitează la a prevedea cerințe minime în materie de combatere a întârzierii efectuării plăților, nicio astfel de trimitere nu este prevăzută la articolul 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii). Din cerințele privind atât uniformitatea aplicării dreptului comunitar, cât și principiul egalității reiese că noțiunea de responsabilitate în materie de întârziere a efectuării plăților reprezintă, prin urmare, o noțiune autonomă de drept comunitar care poate fi interpretată în mod uniform [15].

36. În sfârșit, în orice caz, amintim că Directiva 2000/35 a fost adoptată în temeiul articolului 95 CE. În consecință, obiectivul principal pe care îl urmărește este într-adevăr apropierea legislațiilor statelor membre. În acest scop, directiva are ca obiectiv eliminarea obstacolelor din calea bunei funcționări a pieței interne, care rezultă în special din divergențele dintre ordinele juridice naționale. Or, interpretarea articolului 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii), care ar lăsa statelor membre sarcina de a determina conceptul „primirii sumei datorate la timp" precum în cazurile în care ar fi exclusă responsabilitatea debitorului în materie de întârziere a efectuări plăților, ar însemna, astfel cum a fost deja subliniat, să fie reintroduse neconcordanțele dintre reglementările naționale pe care legiuitorul comunitar a vrut tocmai să le evite.

37. Totuși, nu ar corespunde obiectivelor directivei nici să se considere că executarea ordinului de virament, acceptat de instituția financiară a debitorului, îl eliberează pe acesta de obligație. O astfel de interpretare ar priva directiva de efect util. Aceasta urmărește

15 — A se vedea în special Hotărârea din 19 septembrie 2000, Linster (C-287/98, Rec., p. I-6917, punctul 43), Hotărârea din 11 martie 2003, Ansul (C-40/01, Rec., p. I-2439, punctul 26), și Hotărârea din 14 iunie 2007, Armin Häupl (C-246/05, Rep., p. I-4673, punctul 43).

obiectivul de a interzice „abuzul de libertatea contractuală în dezavantajul creditorilor” [16]. Un astfel de abuz este caracterizat în special prin „procur[area] de lichidități suplimentare pentru debitor pe cheltuiala creditorului” [17]. Or, a considera că numai ordinul de virament tardiv, iar nu primirea tardivă a sumei datorate generează perceperea dobânzilor pentru întârzierea efectuării plăților înseamnă a autoriza debitorul să nu emită ordinul de virament decât în ziua scadenței, presupunând că acesta obține în termen acceptarea din partea instituției sale financiare. Un astfel de comportament oportunist nu poate să nu amintească abuzul de libertatea contractuală avut în vedere de directivă prin faptul că acesta autorizează debitorul să dispună de lichidități în timpul zilei sau al zilelor anterioare ordinului de virament efectuat în ziua scadenței, în timp ce, potrivit termenilor din directivă, suma ar fi trebuit să fie „primită” la această dată [18]. Astfel, pare eronat argumentul guvernului german potrivit căruia considerarea ordinului de virament drept echivalentul plății nu se opune obiectivelor directivei. Scopul urmărit de acest text nu este de a favoriza debitorul autorizându-l să dispună de lichidități până în ziua scadenței, ci de a garanta creditorului primirea sumei datorate în termenele de plată.

38. Pe de altă parte, o astfel de interpretare a articolului 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Directiva 2000/35 pune creditorul într-o situație incertă din punct de vedere juridic cu privire la data de exigibilitate a dobânzii pentru întârzierea efectuării plăților. Deși aceasta din urmă este datorată automat atunci când ordinul de virament este tardiv, creditorul trebuie de asemenea să cunoască data la care ordinul a fost transmis instituției financiare a plătitorului. Prin urmare, pentru a obține aceste informații, ar reveni, așadar, creditorului sarcina de a întreprinde demersurile necesare pentru a obține transmiterea unei copii a contractului prin care acceptarea ordinului de virament a avut loc în vederea verificării datei exacte a plății. Pe lângă faptul că acest demers nuanțează într-o anumită măsură caracterul automat al exigibilității dobânzii pentru întârzierea efectuării plăților, pare dificil de negat că acesta generează o greutate administrativă suplimentară pentru creditor — sau pentru debitor, în cazul în care s-a convenit că îi va asigura această informație —, în timp ce Directiva 2000/35 urmărește în mod explicit să evite aceste greutăți administrative și financiare [19].

39. Prin urmare, propunem Curții să se orienteze către o soluție intermediară, care poate garanta o repartizare echitabilă a riscurilor între creditor și debitor.

40. Din cauza caracterului relativ constant cu care expresia „a primit suma” este utilizată în majoritatea versiunilor lingvistice ale

16 — Considerentul (19) al Directivei 2000/35.

17 — *Idem.*

18 — A se vedea în acest sens, de asemenea, Mengozzi, P., *I ritardi di pagamento nelle transazioni commerciali: L'interpretazione delle norme nazionali di attuazione delle direttive comunitarie*, Padova, CEDAM, 2007, p. 15.

19 — Considerentul (7) din Directiva 2000/35.

Directivei 2000/35 și având în vedere finalitatea acesteia, pare dificil să nu se considere că o astfel de cerință presupune ca suma să fi părăsit contul debitorului pentru a ajunge la creditor. Însă, din moment ce Curtea admite, conform Directivei privind transferurile de fonduri transfrontaliere și utilizării în dreptul internațional privat, că debitorul nu poate fi considerat responsabil pentru relațiile contractuale dintre un creditor și instituția sa financiară, pare justificat să se estimeze că această obligație este îndeplinită în măsura în care suma a ajuns la instituția financiară a beneficiarului, fără ca aceasta să fie în mod necesar deja înscrisă în contul acestuia din urmă.

41. Astfel, a doua parte a articolului 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din directivă susține această interpretare, prevăzând că faptul că suma datorată nu a fost primită la timp nu poate determina perceperea dobânzii pentru întârzierea efectuării plăților în cazul în care debitorul nu este responsabil pentru depășirea termenului. Într-adevăr, în timp ce acesta poate determina cu precizie și cu exactitate, în cadrul contractual pe care îl stabilește cu organismul său financiar, data la care fondurile vor ajunge la instituția beneficiarului, îi este în schimb imposibil să anticipeze termenele de transfer al fondurilor de la instituția financiară a creditorului în contul acestuia din urmă.

42. Această interpretare a primei părți a articolului 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Directiva 2000/35 în lumina celei de a doua părți a acestei dispoziții permite asigurarea unei securități juridice relative în raporturile dintre creditor și debitor, debitorul având o siguranță, în temeiul contractului pe care îl încheie cu propriul organism financiar, în ceea ce privește data la care și-a îndeplinit obligația, iar creditorul având aceeași garanție din partea propriei instituții financiare, în ceea ce privește primirea în contul său a sumei datorate, fără ca raportul acestora cu instituțiile lor financiare să afecteze raportul principal stabilit între cele două părți. Considerăm că interpretarea propusă garantează o repartizare echitabilă a riscurilor în temeiul unui criteriu care ține cont de partea contractantă cel mai în măsură să prevadă și să controleze survenirea riscului.

III — Concluzie

43. Având în vedere considerațiile precedente, sugerăm Curții să răspundă întrebării preliminare adresate de Oberlandesgericht Köln după cum urmează:

„Articolul 3 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Directiva 2000/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 iunie 2000 privind combaterea întârzierii efectuării plăților în cazul tranzacțiilor comerciale presupune, pentru ca o plată efectuată prin virament bancar să înlăture sau să pună capăt aplicării dobânzii pentru întârzierea efectuării plăților, ca suma datorată să ajungă la timp la instituția financiară a creditorului."